

Bir gün Hz. Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna bir kadın geldi: "Ey Allah'ın Resûlü! Yardımınıza ihtiyacım var" dedi. Bu yaşlı bir kadındı, belki bunamıştı. Buna rağmen, her insana verdiği değeri ona da verdi. "Ey kadın! Problemin ne ise ve nerede hallolacaksa söyle ben oraya geleyim ve onu halletmeye çalışayım" dedi. Kadının istediği yere gitti ve ona yardımcı oldu, problemini halletti ve onu hoşnut etti. İşte O, yaşlılara böyle muâmele ederdi.

Yaşlı olanlara ayrı bir ihtimam gösterirdi. Hz. Ebubekir (r.a.)'in babasının altına oturması için minder koymuş, amcası Ebu Talib'in eşi Hz. Ali (r.a.)'in annesi Hz. Fatıma (r.a.) vefat ettiğinde, önce, kendisi kabre inmiş, kabri yumuşatmış, bir Yemen örtüsü sermiş sonra defnetmişti. O benim annemdi, çocuklarımdan önce benimle ilgilenir, beni hep korur ve severdi buyurmuştu.

Dinimiz; büyüklerin küçükleri sevmesini, küçüklerinde büyüklere saygılı olmasını emreder.

Şunu hiçbir zaman unutmamalım ki: Bugünün gençleri yarının yaşlıları olacaktır. Yaşlılık, bu dünya hayatının geçici, insanın âciz, ölümün muhakkak, Yüce Allah'ın bâkî ve kudretinin sonsuz olduğuna bir delildir. Yaşlılara saygı, bütün insanlığa saygı demektir.

İnsanlar yaratılışları gereği bir arada yaşamak zordur. Bir arada yaşama olgusu belli ilişki kuralları çerçevesinde cereyan eder.

Bizim geleneğimizde belli hitap şekilleri, el öpmek, ayağa kalkmak, yer vermek gibi adetler küçüklerin büyüklere saygısının bir ifadesi olduğu gibi, büyüklerin de küçüklere sevgiyle yaklaşmalarının bir ifadesidir. Bu yaklaşım tarzları birbirini besler. Sağlıklı, huzurlu ve sağlam bir toplum yapısı da ancak bununla mümkün olur.

Şu sevindiricidir ki, bu tür hasletler toplumumuzda yüzyıllardan beri muhafaza edilmektedir. Bu durum İslâm'ın insanlar arası ilişkilerde öngördüğü erdemli tavrın, toplumumuz tarafından ne kadar özümsemişinin bir göstergesidir.

Yaşlılara karşı güler yüzlü ve tatlı dilli olmalıyız. Onların maddî ve maneî ihtiyaçlarını karşılamalı, huzurlu bir hayat yaşamalarını sağlamaya çalışmalıyız. Yaşlıların en iyi barınma yerinin evlatların, torunların bulunduğu sıcak aile ortamı olduğunu unutmamalıyız.

Ecdadımız: "Gençlik kuştur, ihtiyarlık ağır kıştır" demiş. Kişi gençken bir kuş gibi rahat hareket eder. Yaşlandıkça dizlerinin bağı çözülür. Yaşlılıkta ibadet etmek de iyice zorlaşır. Hem gençlikte yapılan ibadet daha makbûldür.

Gençlik sürekli kalıcı değildir. Yaşayan her insan yaşlılığı tadacaktır. Gençler bunu bilmeli ve ona göre hareket etmelidir. İnsan küçüğünü, büyüğünü tanımalıdır. Saygı, sevgi ve hürmet göstermelidir.

Anne ve babaya saygılı olmak ve onlara iyi davranmak da dinî, insanî ve ahlâkî bir görevdir. Kur'ân-ı Kerîm'de ve hadislerde ana babaya itaatin çoğunlukla Allah'a kulluktan hemen sonra zikredilmesi konunun önemini göstermektedir.

İsrâ Suresi'nin meali verilen 23. ayetinde: "... **Eğer onlardan biri (ana-baba) ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa sakın olarak "öf!" bile deme, onları azarlama, onlara tatlı ve güzel söz söyle.**" buyurulmuştur.

Bir hadîs-i şerîflerinde sevgili Peygamberimiz (s.a.v.): "Yazıklar olsun, yine yazıklar olsun, yine yazıklar olsun, buyurduğunda kendisine: -Kime yazıklar olsun, ey Allah'ın Resûlü? diye sorulmuştu. Peygamberimiz (s.a.v.): Anne-babasından birinin veya her ikisinin ihtiyarlık zamanlarına yetişip de Cennete giremeye (onları razı ederek cennete girmeyi hak edemeye)." buyurmuştur.

Ne doğrarsan aşına, o gelir kaşığına. Etme bulma dünyasıdır bu... Ne ekersen onu biçersen.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şerîfnde: "**Ak saçlı müslümana, Kur'ân'ı bilen, onu terk etmeyen, onda aşırılığa kaçmayan kimselere saygı göstermek ve adaletli devlet başkanına saygılı davranmak Allah'a tazimden sayılır.**" buyurmuştur.

"**Tekbîri, tahmîdi, tesbîhi ve tehlîli sebebiyle Müslüman olarak ihtiyarlayan bir müminden daha efdal bir kimse yoktur.**" Allah Teâlâ yemin ederek, "**Müslüman olarak ihtiyarlayana azap etmekten hayâ ederim.**" buyurmuştur.

Peki, biz ne yaptık?

İhtiyarlarımıza yaşlı demeye başladığımız günden bu yana onlar hakkındaki algılarımız büyük bir değişime uğradı.

Öncelikle onları, kendilerinden faydalanılacak tecrübeli insanlar olarak görmekten vazgeçtik. Hattâ onları, geçmişin köhne zihniyetinin taşıyıcıları olarak gördük.

Asırları aşarak gelen saygı, yerini bir çeşit aymazlığa, daha sonra da antipatiye bıraktı. Artık onlar bizim için birer yükü. Çocuklarımıza bakmak yetmiyormuş gibi, elden ayaktan ve güçten düşmüş insanlara bakmak zorunda kalmak ne kötüdür, diye düşünmeye başladık.

Huzurevi adında yaşlı toplama kampları yaptık ve onları bir araya getirerek ölüme terk ettik. Onlarsa kendi ellerinde büyüttükleri çocuklarını görmekten men edilmiş mahkûmlar gibi, hasretle yaşamaya başladılar. Her gün bir arkadaşlarının ölümüne şahit olan bu insanların rûhî durumlarını varın, siz düşünün.

İhtiyarlarımıza yaşlı dediğimiz günden beri onlar evlat hasreti ile yanıp tutuşan, kendilerine reva görülen terk edilmişliklere dayanamayan gözü yaşlı insanlar hâline geldiler.

Evet, artık onlar bizim için gözü ve altı yaşlı insanlardı ve bir an önce aramızdan çekip gitmeliydiler. Bir, yeni dönemde yaşlı ilerlemiş insan algısına ve onlara reva görülene, bir de geçmişte ihtiyar denen insanlara gösterilen saygı ve ihtirama bakın.

Bugünün gençleri, yaşları ilerlediğinde hangisi olmak isterler?

Eski zamanlardaki gibi itibar edilen ve saygı duyulan bir ihtiyar mı, yoksa çocukları tarafından yaşlı toplama kampına terkedilmiş bir yaşlı mı?

Hangisini isterlerse, ebeveynlerine öyle davransınlar. Ben bu inanç ve anlayışla yıllar önce yazmış olduğum bir şiirde:

"Ananı say, gözün ondan ayırma,

Onu kırıp başkasını kayırma.

Babana bak, baksın evladın sana,

Bil ki yaptığını yaparlar sana" demiştim.

**Yaşlılarımızı sevelim, sayalım.
Böylelikle hem bu dünyada,
hem de ahiret hayatında
mutluluğu yakalamış oluruz.**

**"Eğer beli bükük yaşlılar,
süt emen çocuklar,
otlayan hayvanlar olmasaydı,
üzerinize belalar sel gibi akardı."**

Hz. Muhammed (s.a.v.)

**YAŞLILARA YAKINLIK
YARADAN'A YAKLAŞMA VESİLESİDİR**

Hazırlayıp Hakkın rızası için halkın hizmetine sunan
Dr. İbrahim Ateş

4 Ekim 2017

YAŞLILARA YAKINLIK, YARADAN'A YAKLAŞMA VESİLESİDİR

Her insan doğar, yaşar ve ölü. Kimi doğumundan hemen sonra, kimi bir süre sonra, kimi de uzunca bir süre yaşayıp yaşlandıktan sonra ölü. Dolayısıyla doğup dünyaya gelmek ne kadar muhakkaksa, ölüp ebediyete geçmek de o kadar muhakkaktır. Şairin dediği gibi:

*“Gelen gider, bunda kalmaz,
İki kapulu handır bu.”*

Bir düşünür: *“Sabahın gelmesi, akşamın gitmesi küçüğü yaşlandırır, yaşlıyı yok eder.”* der ki, doğru söyler. Zira sabah ve akşamın insan hayatında önemli yeri vardır. Sabah gelir gün başlar, akşam gelir gün biter. Derken bir de bakarsın, dün doğan bugün yaşlanır ve yarın ömrü biter.

Çocukluk, gençlik ve yaşlılık, yaşanan her anın bir değeri ve güzelliği vardır. Bu değer ve güzelliği fark edip, Yaradan'ın isteği istikametinde kullanarak dolu dolu geçirmek önemlidir.

Her yaşlı, gençliğin ne olduğunu bilir ama genç yaşlılığın ne olduğunu bilmez. Ancak yaşlanan kimse, yaşlılığın ne olduğunu bilir. Bir Arap şairi:

“Keşke gençlik bir gün geri dönseydi de, yaşlılığın ne yaptığını size söyleseydim.” der.

Yaşlanmayan, yaşlının hâlinde anlamaz. Büyüklerimizin dediği gibi: *“Tatmayan bilmez.”* ya da: *“Damdan düşenin hâlinde damdan düşen anlar.”*

Müslüman, değerli deneyimlere sâhip olan dedesiyle, bilgi birikimine mâlik olan babasının yanında ve yakınında olmanın kıymetini bilmeli, dizlerinin dibinden ayrılmayıp sohbetlerini dinlemeli ve dile getirdikleri deneyimlerle bilgilerden yararlanmanın yanında, hayat boyu emir ve hizmetlerinde bulunmanın gayret ve kararlılığı içinde olmalıdır. Yaşlıların yanında, yakınında, yardımında ve hizmetinde olmanın, Yaradan'a yar ve yakın olma vesilesi olduğunu bilmeli ve: *“Ben gönlü kırık kimselerin yanındayım.”* mealindeki hadîsi kudsiyi kulağına küpe edip, muhtâc-ı himmet olan yaşlı, yorgun, yoksul, düşkün ve benzeri bîçârelere hizmet ve hürmette kusur etmemelidir.

Unutmamalıdır ki yaşlı, ilgi ve hürmet, genç de merhamet ve muhabbete muhtaçtır. Dolayısıyla dinimiz, büyüğe saygıyı, küçüğe de şefkati emreder.

Bu emrin îcâbının îfâsına katkıda bulunmak gayesiyle 30. hizmet sezonumuzun ilk “Kur’ânî Birliktelik ve Dua Günü” programında sizlere yaşlılara yakınlığın anlam ve önemini içeren bu broşürü takdim etmek istedik. Takdim bizden, tetkik ve tatbik sizden, muvafakiyet yüce Allah'tandır.

Kur’ân-ı Kerîm’de “ömrün en düşkün çağı” olarak nitelendirilen yaşlılık, insan hayatının kaçınılmaz bir evresidir. Yaratılışın adeta tersine çevrildiği bu ikinci çocukluk döneminde insan, maddî ve manevî olarak başkalarına muhtaç hâle gelir. Ömrü vefa ederse herkes bu günlere erişecektir.

Yaşlandığı zaman sevgi ve saygı görmek isteyen bir kimse ise, bu dönemlerinde yaşlılara göstereceği ilgi ve alakayı çok görmeyip, Peygamberimiz (s.a.v.)’e kulak vererek o günlere iyi hazırlanmalıdır: **“Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşından dolayı hürmet ederse, Allah da ona yaşlılığında kendisine hürmet edecek birisini hazırlar.”**

Yaşlılık insan hayatının son evresini teşkil eder. Bugün çocuk veya genç olanlar bir gün gelecek yaşlanacaklardır. Bu husus Yâsîn Suresi’nin 68. ayetinde şöyle ifade edilmektedir: **“Kime uzun ömür verirse, onu yaratılış itibarıyla tersine çeviririz (gücünü azaltırız). Hâlâ düşünmeyecekler mi?”**

Yaşlılık, insanoğlunun en olgun ve mütevazî dönemidir. Yaşlılar, yılların verdiği birikimle her türlü saygıya hak eden, âdeta birer tecrübe çınarıdır.

Yaşlılara saygı göstermek, onlara hürmet etmek dinimizin gereklerindedir. Nitekim sevgili Peygamberimiz (s.a.v.): **“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.”** buyurmaktadır.

Yaşlılarımız, geleceğimize ışık tutan âdeta birer deniz feneridirler. Onların görmüş geçirmişliği, fert ve toplumlar için en büyük hazinedir.

Cemiyetler dayanışma ile yaşlısı-genci birbirlerine sevgi ve saygıyla ayakta kalırlar, ancak bu şekilde toplum huzur bulur.

Eğer yaşlılar, artık sizin işiniz bitti, sizin faydanız yok diye terk edilirse, o toplum çöker. Çökmese bile toplumda rahat, huzur kalmaz. Huzur olmayan bir ortamda huşu içinde ibadet de yapılamaz.

Yaşlı kimseleri bu dönemlerinde yalnız bırakmamak gerekir. Yaşlılar bu dönemlerinde çocukluğa benzer bir dönem yaşarlar. Bu dönemde daha çok ilgi ve sevgi beklerler. Aranmak, hatırlanmak, değerli olduklarını hissetmek isterler. Özellikle çocuklarından ilgi görmek isterler. Ben yaşıyım. Hiçbir işe yaramıyorum. Bu yüzden değerim olmaz. Söylediklerimi kimse dinlemez düşüncesine kapılırlar. Bazıları da kim bana bakacak, kaygısına kapılır. Huzurevlerine gönderilen yaşlıları, artık işe yaramıyorum, beni istemiyorlar, beni sevmiyorlar düşüncesi depresyona sokar. Yaşlıların sıkıntısına ortak olup, ahir ömürlerini huzur içinde geçirmelerini sağlamalıyız. Onlar bize Allah'ın bir emanetidir. Yaşlı insanlar için dünyayı yaşanılmaz hâle getiren, yalnızlık duygusudur. Akranları dünyadan ayrıldıkça, bu duygu daha da artar. Bizlere düşen onlara bu duyguyu yaşatmamaktır. Yaşlıların bizden beklediği en önemli şey, saygıdır.

Çünkü onlar, gösterdiğimiz saygı nispetinde, yaşadıkları yılları boşa geçirmemiş oldukları kanaatine varırlar. Bazı şeyleri onlara danışarak, hâlâ daha kendilerine ihtiyacımız olduğunu hissettirmemiz gerekir. Yaşlılar hayatın her safhasında bizleri yanı başında görmek isterler. İnsanlar yaşlandıkça çocuklaşır. Bunun için bize karşı bazı sıkıntıları, yanlış tutum ve davranışları olabilir. Bunları anlayışla karşılamalıyız. *“Bal idim pekmez oldum, gül idim kokmaz oldum, evvel gerekli idim, şimdi gerekmez oldum”* manisi, yaşlılıkta hissedilen işe yaramama duygusunu anlatıyor. Peygamberimiz (s.a.v.): **“Eğer beli bükük yaşlılar, süt emen çocuklar, otlayan hayvanlar olmasaydı, üzerinize belalar sel gibi akardı.”** buyuruyor. O halde yaşlılar, sabredilmesi gereken sıkıntı değil, Allah'ın rahmetinin taşıyıcısıdır. Onlara gösterdiğimiz merhamet aslında kendimiz için merhamet kapılarını aralamaktır. Bu sebeple ailemizde yaşlılar değerlidir ve değerli oldukları kendilerine hissettirilip yapabilecekleri işlerde kendilerine destek olunur. “Yük olma” psikolojisine girmelerine müsaade ve ihmal edilmezler. Varlıklarının önemli olduğu kendilerine güzel sözlerle ve tavırlarla gösterilir. Yaşlarından kaynaklanan yetersizlikleri sebebiyle eleştiriye maruz kalmaz, alay edilmez, azarlanmazlar. Gelirine el konularak, *“bu yaştan sonra parayı ne yapacaklar, biz bakıyoruz ya kendilerine”* denilerek gelirleri ve malı elinden alınmaz.

Yaşlıların toplumdaki kopmadan bu dönemlerini huzur içinde geçirmeleri için gençlere büyük görevler düşmektedir. Yaşlılara karşı minnet duyguları içinde olunmalı; sevinçleri, üzüntüleri paylaşılmalı, onlara daha çok sevgi, saygı ve hürmet gösterilmelidir.

Yaşlılara gösterilecek ilgi öncelikle aile içinden gelmelidir. Gençliğin güzelliği gibi, ihtiyarlığın zorluğu da bilinmeli ve buna göre davranılmalıdır.

Ailede yaşlılara sahip çıkmanın faydası sadece ona bakan kimseye değildir. Toplumun, çocukların yetişmesinde, huzurun sağlanmasında o kadar faydası var ki, saymakla bitmez. Ailede, anne babaya göre dedenin, babaannenin çocuğun yetişmesinde, terbiyesinde çok büyük rolü vardır. Tecrübe kolay elde edilen bir şey değildir. Para ile mal ile de elde edilemez. Gelin için kayınvalidesinin tecrübeleri paha biçilmez bir değerdir. Aynı durum dede için de geçerli. Dede anlattığı masallarla, hikâyelerle, aile terbiyesini, toplumun örf ve adetini aşılar. Böyle bir terbiyeden geçen çocuk, hayatta başarılı olur.

Yaşlılık, insanın gücünde, sıhhatinde, bilgi vb. yönlerinde zayıfladığı hatta başkalarına muhtaç olduğu bir zaman dilimidir. Hz. Peygamber (s.a.v.), yaşlılara karşı son derece müşfik idi. O pek çok yerde yaşlılara öncelik tanımış ve onlara saygılı olmamızı istemiştir. Peygamberimiz (s.a.v.)’in, “yaşlılara saygının, Allah’a duyulan saygı ve tazimden ileri geldiğini” belirtmesi son derece manidardır. Yine sevgili Peygamberimiz (s.a.v.): **“Zayıf ve düşkünlerinize dikkat ediniz! Zira siz ancak düşkünleriniz sayesinde yardım görür ve rızıklanırsınız.”** buyurmuştur.

İslam sevgi, saygı, huzur ve barış dinidir. Efendimiz (s.a.v.) de sevgi Peygamberidir. O’nun bütün hayatı sevgi ve saygının örnekleriyle doludur.

Mekke’nin fethi gerçekleşikten sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.), Safâ tepesine çıkarak yüksekçe bir yerde durdu. Yeni müslüman olanlar oraya gelip ona bîat ettiler. Hz. Ebû Bekir’in babası Ebû Kuhâfe çok yaşlı olduğu halde, henüz müslüman olmamıştı. Gözlerinin feri kalmamış, yolunu göremiyordu. Ebû Bekir (r.a), ihtiyar babasının elinden tutarak Peygamber (s.a.v.)’in huzuruna getirdi. Sevgili Peygamber (s.a.v.): “İhtiyarı niçin buralara kadar zahmete koştu? Onu kendi hâlinde bıraksaydın, biz onun ayağına giderdik.” dedi. Onu önüne oturttu. Elini göğsünün üzerine koyarak ona İslâm’ı telkin etti.